

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ ЗА УЧЕБНИК „ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“
ОД ПРОФ. Д-Р НИКОЛА В. ДИМИТРОВ,
ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА,
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, како и Одлука бр. 2102-108/10 од 2.6.2020 год., Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика на 226. седница донесе Одлука за избор на рецензенти за издавање учебник „Природно и културно наследство“ по наставниот предмет Природно и културно наследство.

За рецензирање на ракописот за учебник „Природно и културно наследство“ од авторот проф. д-р Никола В. Димитров се избрани следниве рецензенти:

- **проф. д-р Цане Котески**, редовен професор на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип и
 - **проф. д-р Златко Јаковлев**, редовен професор на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
- со задача да изготват и достават писмен извештај (рецензија) на ракописот за учебник „ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“ од авторот проф. д-р Никола В. Димитров.

По прегледот на ракописот, до Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот за учебникот „ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“ од авторот проф. д-р Никола В. Димитров е компатибилен со наставната програма на предметот Природно и културно наследство, што се изучува на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, на прв циклус додипломски студии.

Предметот, согласно со Наставната програма за учебната 2019/2020 година, се изучува на студиската програма Туризам, како избран предмет, во трета година, V семестар, со 4 кредити и со фонд на часови од 2+1+1.

Податоци за обем на ракописот: Ракописот за учебникот „Природно и културно наследство“ е напишан со стандарден македонски јазик и нормален проред, фонд Arial, со македонска поддршка, големина на буквите 12 и има вкупно 225 страници, во А4 формат, заедно со 237 разни прилози (слики, табели и карти). Предложениот обем по содржина ги задоволува критериумите според предвидениот број часови, при што се слуша како избран предмет на студиската програма Туризам.

Текстот е подготвен според пропишаната Наставна програма и барањата кои се поставуваат пред студентите, а кои се однесуваат на реализација на наставните часови во рамките на наставниот предмет Природно и културно наследство.

Ракописот е направен според тематски содржини кои одговараат на оваа проблематика и е применета соодветна методологија, како и методски принципи кои соодветствуваат во истражувачкиот процес применлив за вакви содржини.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Досега во нашата земја ракопис под овој наслов не е објавен, ниту пак има наставен предмет на другите факултети за оваа наставна проблематика. Имено, Никола В. Димитров, автор на ракописот за учебник,

има објавено скрипта под наслов „Културно наследство“ за студентите на ФТБЛ во која се обработува само културното наследство, односно еден дел од проблематиката на светското наследство, а во кое спаѓаат природното и културното наследство. Овој ракопис го обединува на едно место и го обработува светското природно и културно наследство, кое досега не беше обработено.

Ракописот „Природно и културно наследство“ за кој се дава мислење е прво самостојно авторско дело на авторот. Според тоа, потребата за објавување на поднесениот ракописот за учебник е според пропишаната наставна програма по природно и културно наследство и согласно со интересите на студентите.

Краток опис на содржината: Вкупниот ракопис во обем од 225 страници е поделен е на пет теми. Текстуалниот дел од учебникот е збогатен со 215 слики, 12 табели и 10 карти. Во учебникот се цитирани разновидни библиографски единици.

Првата тема од учебникот е именувана *Вовед во природното и културното наследство*. Првата тема зафаќа вкупен обем од 18 страници, каде што текстуалниот дел е збогатен со 12 слики, 2 карти и 1 табела. Во темата се обработуваат поимот, предметот, целите, задачите и критериумите на природното и културното наследство. Во оваа тема посебно место имаат податоците за УНЕСКО од нејзиното основање до денес, улогата на Организацијата во заштита на светското природно и културно наследство. Во темата се изнесени и податоци за Националната организација за заштита на природните реткости и споменици.

Втората тема од учебникот е именувана *Карактеристики на природното и културното наследство*. Втората тема зафаќа обем од 66 страници, каде што текстуалниот дел е збогатен со 14 слики, 5 табели и 1 карта. Во оваа тема во посебни делови се изнесуваат карактеристиките на природното и културното наследство. Обработени се природните внатрешни и надворешни сили кои учествуваат во настанувањето на природното наследство, со примери во светот и РС Македонија. Во делот за карактеристиките на културното наследство се посветува посебно внимание на животот, уметноста и културата во светот и тоа сликовито прикажана преку дефинирани периоди од предисторијата (палеолит, неолит и метално време), историјата (стар век, среден, нов и најнов век) до денешно време. Напоредно во сите делови се обработуваат животот, културата и уметноста создавани во светот и на територијата на Македонија.

Третата тема од учебникот е именувана *Регионален преглед на значајни места со природно и културно наследство во светот*. Третата тема зафаќа обем од 68 страници, каде што текстуалниот дел е збогатен со 176 слики, 5 табели и 4 карти. Регионалната поделба на природното и културното наследство е направена според унифицираната поделба на светското наследство од страна на УНЕСКО на пет региони, и тоа: регион Африка, регион Арапски држави, регион Азија и Тихи Океан, регион Европа и Северна Америка и регион Латинска Америка и Карипскиот Басен. Посебно се обработени природното и културното наследство на секој регион и тоа на значајни места во регионот. Така, во темата накратко со текст и слика се обработени 144 значајни места на природно и културно наследство или 12,8% од светското наследство (вкупен број 1121). На крајот од темата се споменува и нематеријалното културно наследство во светот чиј список го води УНЕСКО, како и список на национални паркови и геопаркови во светот.

Четвртата тема од учебникот е именувана *Опис на природното и културното наследство во РС Македонија*. Четвртата тема зафаќа обем од 48 страници, каде што текстуалниот дел е збогатен со 13 слики, 1 табела и 3 карти. Во оваа тема има посебен опис на природното и културното наследство присутно на територијата на РС Македонија. Посебно внимание се дава на Охрид и Охридскиот регион, наше единствено природно и културно или мешано светско наследство од РС Македонија. Описот на нашето најзначајно

културно наследство е опфатен преку десет туристичко-културни региони определени според Просторниот план на Република Македонија (2004-2020). Во оваа тема текстот е збогатен со слики и неколку карти.

Петтата тема од учебникот е именувана *Туризам за природно и културно наследство*. Петтата тема зафаќа обем од 18 страници. Во темата е дефиниран туризмот чиј фокус е природното и културното наследство, потоа се дава опис на конвенциите на УНЕСКО, типологијата на светското наследство, видовите музеи, видови туристи, туристичка валоризација на природното и културното наследство и менаџирањето и маркетингот на природното и културното наследство.

Напоменуваме дека секоја тема завршува со клучни зборови, краток преглед или резиме на темата и со десетина прашања за дискусија.

На крајот, ракописот за учебник завршува со библиографија на користена и консултирана литература од домашни и странски автори, во обем од околу 60 библиографски единици и интернет страници.

ЗАКЛУЧОК

Учебникот „ПРИРОДНО И КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО“ од авторот проф. д-р Никола В. Димитров претставува стручна публикација која ги опфаќа најголемиот број елементи и компоненти во истражувачкиот, едукативниот и наставно-образовниот сегмент во делот на природното и културното наследство. Разработените содржини се во согласност со Наставниот план и содржините на предметот Природно и културно наследство, што го изучуваат студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, на студиска програма Туризам, во трета година, V семестар, со 4 кредити и со фонд на часови од 2+1+1.

Приложениот ракопис во целост ги задоволува критериумите и условите за издавање е-учебник пропишан според Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Учебникот е напишан во мошне разбирлив стил за скоро сите видови читатели, а најмногу за оние коишто се занимаваат со истражување и изучување на природното и културното наследство. Според тоа, учебникот, покрај за широката читачка популација, најмногу може да го користат и студентите од другите факултети за туризам и угостителство, потоа оние кои го изучуваат природното и културното наследство, односно за студентите по географија, историја на уметност, архитектура и слично.

Рецензентската комисија предлага ракописот „Природно и културно наследство“ од авторот проф. д-р Никола В. Димитров да биде издаден како учебник за потребите на студентите на прв циклус - додипломски студии на студиската програма Туризам на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Рецензенти

Д-р Цане Котески, редовен професор,
Факултет за туризам и бизнис логистика,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип

Д-р Златко Јаковлев, редовен професор,
Факултет за туризам и бизнис логистика,
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип